

N:o 105.

Af herr **C. G. Österberg**, om ändring af 3 § i lagen om aktiebolag.

I lagen om aktiebolag af den 28 juni 1895 stadgas i 3 § bland annat: »Ej må aktiekapitalet eller i fall, hvarom nyss är sagdt, minimikapitalet sättas lägre än fem tusen kronor eller aktie lyda å mindre belopp än femtio kronor; dock må, där aktiekapitalet ej öfverstiger tio tusen kronor, aktie kunna lyda å mindre belopp, lägst tio kronor.

Den formulering, paragrafen nu har, tillkom efter det att Andra Kammaren till utskottet återremitterat dess förslag till paragrafens lydelse. Återremissen föregicks af en ganska lång och saken särdeles belysande debatt, i hvilken de, som häfdade det mindre kapitalets rätt att få bruka aktiebolagsformen för ekonomisk sammanslutning, obestriddigen anförde många och talande skäl därför. Och det var välbetänkt af Riksdagen att bifalla ändringsyrkandet.

Med tiden har man dock vunnit den erfarenheten, att maximibeloppets begränsning för små aktiebolag till tio tusen kronor är för snävt. Detta sedt ur synpunkten att akties valör är tio kronor eller något högre. Det kan anföras flera exempel, hurusom arbetarföretag, grundade på tio kronors aktier och med ett maximikapital af högst tio tusen kronor, efter något års verksamhet vunnit sådan utveckling, att för deras normala och solida framgång kräfts, att rörelsekapitalen ökats. Men med lagens nuvarande bestämmelse i åberopade paragraf har hinder härför mött. Häremot kan visserligen invändas, att, har man önskat öka rörelsekapitet genom ny aktie-teckning, icke något hinder härför förefunnits, endast akties valör höjts till femtio kronor. Men det är just det sistnämnda, som utgjort ett bestämdt hinder för de förutvarande aktieägarne. Deras förmögenhetsvillkor hafva icke medgifvit att afvara ett så stort belopp på en gång som femtio kro-

nor, däremot ha de ägt förmåga och vilja att placera tio, femton eller tjugu kronor på nytt i företaget. Detta rörande aktiebolag, som kunnat grundas på ett maximikapital på högst tio tusen kronor.

Annorlunda ställer det sig för småfolksföretag, såsom aktiebolag för drifvande af mejerier, svagdricksbryggerier, bostadsbyggande och handel med flera, hvilka kräft ett högre aktiekapital från början för att begynna sin verksamhet. Lagens bestämmelser om femtio kronors aktie för maximikapital öfverstigande tio tusen kronor ha ofta omöjliggjort begagnande af aktiebolagsformen för en påtänkt ekonomisk sammanslutning. I ett af mig känt fall har man tillgripit den utvägen att med hufvudsakligen samma aktieägare bilda *två* bolag, med tio tusen kronors maximikapital för hvarterdera, för den påtänkta rörelsens bedrivande, hvilket ju föranleder stora besvär, då driften måst delas i två verksamhetskretsar.

I andra fall har man antingen uppgifvit tanken på en ekonomisk sammanslutning eller ock härför anlitat den mera tungt arbetande föreningsformen.

Rörande företag, som afsett att tillhandahålla allmänheten handelsvaror, har nu gällande lag om ekonomiska föreningar lagt hinder i vägen för en ekonomisk sammanslutning äfven i denna riktning.

Alla här anförda hinder undanröjdes dock, om den nuvarande maximigränsen för de mindre aktiebolagen höjdes till en sådan siffra, att tillräcklig rörelsefrihet därunder bereddes. Och bör då denna gräns ej sättas lägre än femtio tusen kronor.

Kort sagdt, för att mindre jordbrukare, arbetare och små löntagare skola kunna igångsätta ett företag af här berörda beskaffenhet, eller redan existerande sådana skola kunna normalt utveckla sig, kräfves, att en mindre ändring företages i 3 i lagen om aktiebolag.

Jag finner mig på anförda grunder föranlåten att föreslå,

att Riksdagen för sin del ville besluta, att 3 § i lagen om aktiebolag af den 28 juni 1895 måtte i sin senare del erhålla följande ändrade lydelse: — — — dock må, där aktiekapitalet ej öfverstiger *femtio* tusen kronor, aktie kunna lyda å mindre belopp, lägst tio kronor.

Stockholm den 27 januari 1903.

C. Gust. Österberg.